

Csaknem megháromszorozódott hiány

Zárszámadás

A zárszámadás eddig az egyik legunalmasabb vitának számított a parlamentben. Idén azonban nagy hírverést kapott, mivel ennek keretén belül szólt meg hosszú idő óta először Orbán Viktor a T. Házban. Maga a pénzügyminiszter szállt vitába vele. A két oldal érvei két alapvetés körül forogtak. A kormánypártiak szerint a gazdaság ma is jó állapotban van. A Fidesz politikusai azonban úgy látják, a 2005-ös zárszámadás nem sikertörténet, hanem egy lejtő egyre meredekebb szakasza. Alább az Állami Számvevőszék jelentésének rövidített, az önkormányzatokra fókuszáló változatát közöljük.

Az államháztartás alrendszereinek 2005. évi bevételi előirányzata 12 054,7 milliárd forint, kiadási előirányzata 13 109,1 milliárd forint, a tervezett hiány 1054,4 milliárd forint volt. A költségvetést és az elkülönített állami pénzalapok főösszegeit és a hiányt törvénnyel módosították. Ezáltal az államháztartás hiánya 1167,9 milliárd forintra nőtt. Az előirányzat-módosítás indokolt volt, mivel a központi költségvetés első háromnegyed évben kialakult 780,9 milliárd forint hiánya a költségvetési törvényben meghatározott összeget 11,6 százalékkal meghaladta.

A helyi önkormányzatok alrendszer-hiánya a 2005. évi 31,8 milliárd forintos előirányzatról 81,4 milliárd forintra nőtt.

A központi költségvetés 2005. évi végrehajtását tartalmazó mérleg főösszegei (bevételi 6456,7 Mrd Ft, kiadási 7004,4 Mrd Ft) 573,5 milliárd forinttal, illetve 308,1 milliárd forinttal magasabbak, míg a hiány (547,8 Mrd Ft) 265,4 milliárd forinttal alacsonyabb a módosított törvényben meghatározott összegnél. A központi költségvetés hiányát túlnyomó részben az okoz-

ta, hogy a költségvetés – a tervezett módon – 487,5 milliárd forintot adott át a tb-alapoknak.

A központi költségvetés 2005. évi pénzforgalmi hiánya kedvezően alakult ugyan, de azt egyszeri, a költségvetés egyensúlyi helyzetét nem tartósan javító tényezők idézték elő. Már a költségvetési törvény előírta az államháztartási egyensúlyt biztosító tartalék képzését, amely előirányzatot a kormány 92,5 milliárd forint összeggel hozta létre a központi költségvetési szervek és a központi fejezeti kezelésű előirányzatok támogatásai, illetve az általános tartalék terhére, és ezen előirányzatról az év során felhasználást nem engedélyezett.

A hiány egyik oka a változatlan szerkezet

A hiány megítélésénél figyelembe kell venni, hogy a költségvetési törvény – az autópályák finanszírozási rendszerének változása jogcímen – bevételi előirányzatként 148 milliárd forintot tartalmazott. A 2005. évi bevétel az NA Rt. által két részletben állami kezességvállalás mellett felvett 177,8 milliárd forint költségvetésbe történő befizetéssel tel-

jesült. A törvény módosítása szerint az NA Rt. által felvett hitel adósságátvállalásba ment át.

A központi költségvetés kiadási oldalának szerkezete és szabályozása lényegében az előző évek tendenciáját követte. A költségvetés egyensúlya szempontjából meghatározó jelentőségű, automatikusan túlléphető kiadási előirányzatok és azok teljesítése az előző évekhez képest alacsonyabb mértékben (adósságszolgálat, kamattérítés 34,2 Mrd Ft, lakástámogatások 17,5 Mrd Ft) terhelte meg a költségvetést.

Mindezen jelenségek jól tükrözik, hogy a központi költségvetés kiadási struktúráját érintően nem történt előrelépés. Néhány fejezetnél elindított szervezet-korszerűsítések pénzügyi-gazdasági hatása nem volt számszerűsíthető.

Az államháztartáson kívüli gazdasági és közhasznú társaságokban való állami szerepvállalás mértéke a törvényi korlátozás ellenére érdemben nem változott, átfogó rendezést eredményező döntések 2005-ben sem születtek. Az államháztartás nagy ellátó rendszereinek struktúrája a 2005. évben is gyakorlatilag változatlan maradt, miközben a rendszere-

kre fordított kiadások tovább nőttek, és a bevételek alakulása ezzel nincs összhangban.

A központi költségvetés mérlege

A központi költségvetés bevételei közül az általános forgalmi adóból 262,7 milliárd forinttal, a személyi jövedelemadóból 14 milliárd forinttal, a társasági adóból 37,7 milliárd forinttal, az ökoadókból 3,8 milliárd forinttal kevesebb realizálódott. A közel 320 milliárd forint összegű bevételkiesést részben ellensúlyozták az egyes bevételi többletek, így az egyéb bevételek 35,3 milliárd forint, az adósságszolgálatkal kapcsolatos bevételek 20,6 milliárd forint, az egyszerűsített vállalkozói adó 16,1 milliárd forint, az illeték befizetések 14,2 milliárd forint összegű túlteljesítése. A bevételek növekedéséhez hozzájárult, hogy a költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatoknál 297,9 milliárd forinttal, illetve az államháztartás másik két alrendszeréből 53,2 milliárd forinttal több bevétel realizálódott.

Az egyes kiadási mérlegtételeknél a költségvetési szervek és a fejezeti kezelésű előirányzatok többletkifizetései 356,7 milliárd forintot, az adósságszolgálat, kamattérítés 34,2 milliárd forintot, a lakástámogatások 17,5 milliárd forintot tettek ki.

Ez ismételtelen alátámasztja, hogy a központi költségvetés meghatározó bevételi előirányzatai fölül-, míg egyes jelentős súlyú kiadási előirányzatai alultervezettek.

A 2005. évi teljes nettó finanszírozási igény 977,7 milliárd forint volt, amely 179,6 milliárd forinttal haladta meg a tervezett összeget. Az uniós és a Magyar Köztársaság közötti költségvetésen kívüli intervenciók és pénzügyi kapcsolatok 172,8 milliárd forinttal növelték a teljes nettó finanszírozási igényt.

A központi költségvetés, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai és az elkülönített állami pénzalapok finanszírozása 2005-ben is biztosított volt.

Folyamatosan növekvő adósságok

A központi költségvetés bruttó adóssága a 2005. év végén – a tervezett 12 373,3 millárd forinthez képest 392,3 millárd forinttal magasabb – 12 765,6 millárd forint volt. A 2004. évi összeget 10,1 százalékkal haladta meg. Az adósságállomány 2002-től tartó folyamatos növekedése 2005-ben is folytatódott, bár a kormányzati ciklus első két évétől mérsékeltebb, az előző évivel lényegében azonos ütemben. (Az előző évhez viszonyítottan a növekedési ütem 2002-ben 19,5%, 2003-ban 14,8%, 2004-ben 9,5%.) Az adósságállomány a KSH adatai szerint a GDP arányában 58,6 százalékot tett ki, amely 1,9 százalékponttal magasabb az előző évi értéknél. A BA Rt. értékesítésével összefüggő (áfa-val növelt) bevételből a kormány az államadósságot csökkentette. Ez azt jelentette, hogy az NA Rt. által a gyorsforgalmi úthálózat fejlesztésére kereskedelmi bankoktól állami kezességvállalás mellett felvett 177,8 millárd forintot visszafizette, előtörlesztett 192,1 millárd forint államadósságot és a ÁAK Rt. visszavásárolt 32,4 millárd forint értékű államkötvényt.

Egyharmadnyival nőtt az önkormányzati hitel

Az önkormányzatokat 2005-ben 884 146,5 millió forint állami támogatás és hozzájárulás, valamint 465 625,6 millió forint személyi jövedelemadó részesedés, összesen 1 349 772,1 millió forint illette meg. Év végére az előirányzat 1 393 015,9 millió forintra változott. A helyi önkormányzatok támogatásának módosított előirányzata 43 243,8

millió forinttal, azaz 3,2 százalékkal haladta meg az eredeti előirányzatot. A pénzügyi teljesítés 1 321 306,3 millió forint volt, amely az eredeti előirányzatnak 97,9 százaléka, a módosítottaknak 94,9 százaléka.

A költségvetési törvény a helyi önkormányzatok számára államháztartási tartalékképzési kötelezettséget írt elő, amely előírás szabályozási ellentmondásokat tartalmazott. Kiadáscsökkentő hatása helyi szinten nem érvényesült, mivel az önkormányzatok rövidlejáratú működési hitelállománya az előző évihez képest 34,1 százalékkal növekedett. Az eredeti előirányzatok az évközi lemondások és pótigénylések, valamint az intézményátadás és -átvétel következtében csökkentek.

Az ellenőrzésbe bevont önkormányzatoknál feltárt eltérések egyenlege 546,5 millió forint, amely az önkormányzatok által elszámolt és ellenőrzött normatív hozzájárulások 0,54 százaléka. A helyi önkormányzatok 2005. évi normatív állami hozzájárulás igénylése és elszámolása szabályszerű, az erről készített beszámolásuk a lényegesség figyelembevételével megbízható és valós képet mutat.

Az ellenőrzésbe bevont 70 önkormányzat adatainak összesítése alapján a helyi önkormányzatok 569,9 millió forint normatív állami hozzájárulást jogtalanul vettek igénybe és számoltak el, 23,4 millió forint pedig pótlólagosan jár részükre.

A helyi önkormányzatok átengedett személyi jövedelemadóról készített elszámolása a lényegesség figyelembevételével megbízható és valós adatokat tartalmaz.

A költségvetési törvényben meghatározott államháztartási tartalék felhasználását a kormány nem engedélyezte. A 10 százalékos helyben maradó személyi jövedelemadó módosított előirányzatoként a költségvetési beszámolóban

az eredeti előirányzatot kellett szerepeltetni. Ez azt eredményezte, hogy a helyi önkormányzatok a részükre előírt államháztartási tartalékkal azonos összegű finanszírozási hiányt mutattak ki.

Valamennyi vizsgált megyei önkormányzat elszámolása hibás volt. Az ellátotti létszámban megállapított eltérések egyenlegeként a megyei önkormányzatoknak 5,5 millió forintot kell visszafizetniük. Hat megyei önkormányzat a jogszerűen elszámolhatónál – együttesen – 7,5 millió forinttal többet, míg két önkormányzat a jogszerűen elszámolhatónál 2 millió forinttal kevesebb hozzájárulást mutatott ki beszámolójában. A megállapított hiba 0,19 százaléka az ellenőrzött normatív részesedésű személyi jövedelemadónak.

Az ellenőrzött települési önkormányzatok a jövedelem differenciálódás mérséklése jogcímen 32 729,9 millió forint abszolút értékű kiegészítéssel, illetve csökkentéssel számoltak el. Az ÁSZ-ellenőrzés alapján az önkormányzatokat 20,2 millió forint befizetési kötelezettség terheli, és részükre 1,5 millió forint további kiegészítés utalandó ki. A jövedelem differenciálódás mérséklése elszámolásában 0,06 százalék volt a hibaarány. A települési önkormányzatok 2005. évi jövedelemkülönbség mérsékléssel való teljes körű elszámolásának ellenőrzésénél a megállapított eltérések következményeként a saját forrásból beruházásra felhasznált összeg visszaigényelhető része is változott. Két önkormányzat részére összesen 0,05 millió forint utalandó ki, és egy önkormányzatot 0,03 millió forint befizetési kötelezettség terheli.

Az ellenőrzött 68 önkormányzat és 7 kistérségi társulás egyenlegében 19,7 millió forint tárgyévi és 3,6 millió forint 2004. évről áthozott központosított előirányzatot vett igénybe jogtalanul, ami a tétélesen ellenőrzött támogatás

0,1 százalékát teszi ki. Ennek alapján a központosított előirányzatok felhasználása és elszámolása szabályszerű, az erről készített beszámolók megbízható és valós képet adnak.

Az összesített 0,1 százalékos eltéréseken belül két esetben jelentősebb az eltérés: a lakosság közművelésügyi támogatása ellenőrzése során – az egyidejűleg alkalmazandó háromféle igénybevételi szabály helytelen alkalmazásából adódóan – feltárt eltérés aránya 4,8 százalék, az érettségi és szakmai vizsgák lebonyolításához biztosított támogatás esetében 2,7 százalékot tesz ki, mivel az emelt szinten érettségizők után is a központosított előirányzathoz igényelték a támogatást az OM-fejezeti kezelésű előirányzata helyett.

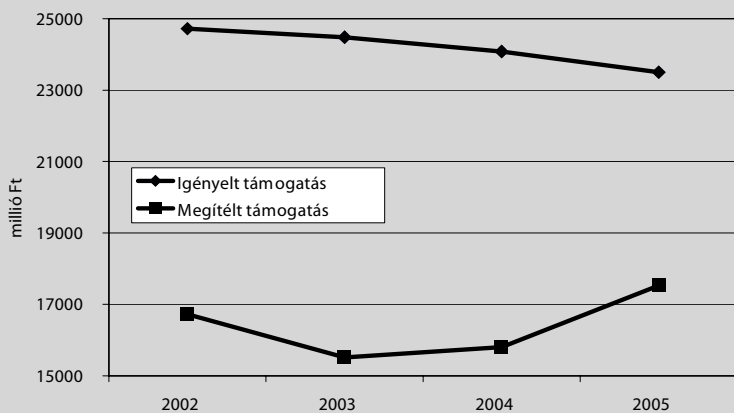
Késlekedő minisztériumok, késleltetett támogatások

Az önkormányzati feladatellátás sokcsatornás finanszírozási rendszerében az elmúlt évek során – az aktuális település-, illetve társadalompolitikai feladatok függvényében – többször változott és végeredményében növekedett a kötött felhasználású támogatások száma, aránya és jelentősége.

Az igénylés útján biztosított központosított támogatási körben ki kell emelni, hogy a lakosság közművelésügyi támogatási rendszere a 2004. év őszén hatályba lépett szabályozással átalakult, szociális alapra helyeződött, több vonatkozásban egyértelművé vált. Ezzel – a közművelésügyi hozzájárulás megállapítási időpontjától függően – párhuzamosan kellett az eredeti és a 2002. évi módosított kormányrendelet előírásait is alkalmazni. A jogosultsági feltételek szabályozása nem zárta ki, hogy a támogatást a tulajdonos helyett egy szociálisan rászoruló telek-, illetve lakásingatlan-használó személy igényelje, akár több lakóingatlant érintően is. A jegyző ez irányú feladatára, illetve a

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK JELENTÉSE

Az igényelt és a megítélt támogatások alakulása 2002-től 2005-ig

támogatást igénylő nyilatkozatának tartalmára vonatkozó előírás hiányában az önkormányzatok 57 százaléka továbbra sem kért írásos nyilatkozatot a támogatás igénybevételét kizáró feltételek nemlegességéről. A támogatás kifizetésére meghatározott 15 napon belüli határidő a gyakorlatban kevésnek bizonyult. Nem tér ki a szabályozás a fel nem vett támogatások kezelésére, a helyi – 15 és 25 százalékos – támogatásigények közmű fajtánkénti országos összesítésére sem. A szabályozási hiányosságok, pontatlanságok a támogatás céljának meg nem felelő gyakorlat kialakulásához, illetve a támogatás jogtalan igénybevételéhez vezetnek.

A központosított előirányzatok 21 alcíménél pályázati úton ítélték oda a támogatást. A kormány és a miniszterek eleget tettek az előírt rendelkezési kötelezettségüknek, kidolgozták a támogatás igénylésének, döntési rendjének, foyósításának és elszámolásának részletes feltételeit, azonban a rendeletek kiadására vonatkozó határidőt a miniszterek tizenkét esetben nem tartották be.

Az előírt határidőhöz képest több hónapos késedelem fordult elő a gyermek- és ifjúsági feladatok (ICsSzEM) alcíménél. A minisztériumok a késést a rendelettervezek külső és belső egyeztetésének

elhúzóásával indokolták. A támogatás tárgyevi felhasználhatóságát mindez – különösen a fejlesztési feladatok esetében, ahol még közbeszerzési eljárás lefolytatási kötelezettsége is volt a támogatott önkormányzatoknak – kedvezőtlenül befolyásolta. Egyes jogcímekek esetében ezért a támogatás felhasználási határidejét már eleve 2006. évre határozták meg (gyermek- és ifjúsági feladatok, többcélú kistérségi társulások megalakulásának ösztönzése). A tárgyevi felhasználás feltétele nem volt biztosítható több, év közben jóváhagyott előirányzat esetében sem. A többcélú kistérségi társulások munkaszervezetének működési, a közösségi busz beszerzésének, valamint a tűzoltóságok technikai közbeszerzései és -felújítási támogatása jogcímekeknél a támogatás kiutalása csak 2005 decemberében történt meg. A közösségi busz beszerzése esetében – a közbeszerzési eljárás lefolytatási kötelezettsége miatt – még a kötelezettségvállalás sem volt biztosítható a tárgyévben, így a támogatási szerződésben 2006. december 31-ében határozták meg a támogatás felhasználási lehetőségét. A rendeletekben egyik támogatási jogcím esetében sem szabályozták, hogy milyen fel-

tételek esetén vihető át a támogatás maradványa a következő évre, illetve azt, hogy milyen okmányok megléte szükséges a kötelezettségvállalás dokumentálásához.

Pályázati nehézségek

Az egyes jogcímekek esetében igen terjedelmes pályázatok (többcélú kistérségi társulások megalakulást ösztönző, illetve működési támogatása, gyermek- és ifjúsági feladatok támogatása, pincerendszerek, természetes partfalak és földcsuszamlások veszély-elhárítási munkáinak támogatása) felülvizsgálata, a döntés-előkészítéssel kapcsolatos feladatok elvégzése a minisztériumok apparátusainak, a szabályszerűségi felülvizsgálat, hiánypótlás a Magyar Államkincstár Területi Igazgatóságainak (Igazgatóságok) jelentős feladatot adott. Az önkormányzatoknál az egyes támogatási jogcímekek igénybevételi feltételei közzétételének figyelemmel kísérése, a pályázati dokumentáció elkészítése, az ahhoz szükséges mellékletek beszerzése, különösen a kisebb önkormányzatok esetében, ahol az ehhez szükséges szakmai apparátus nem állt rendelkezésre, nem volt problémamentes. A pályázatok terjedelmességéből adódóan a döntés-előkészítés folyamata, a támogatási megállapodások aláírása időben elhúzódtak, a támogatás összegét az önkormányzatok jellemzően a tárgyév második felében, négy jogcím esetében az év utolsó napjaiban kapták meg.

Két jogcím esetében a feladatellátás több forrásból történő támogatására is volt lehetőség. A pince és partfal veszély-elhárítási munkáihoz a központosított előirányzaton túlmenően 2002-ben – több éves, a 2005. évre is áthúzódó felhasználási lehetőséggel – céltámogatást, továbbá megyei és központi vis maior támo-

gatást is igényelhetek az önkormányzatok. E jogcím esetében az információcserre, illetve az egyeztetési kötelezettség előírásának hiányában a párhuzamos támogatás lehetőségét a szabályozás nem zárta ki. A belső ellenőrzési feladatok ellátásához is több forrásból (normatív kötött támogatás és a többcélú kistérségi társulások megalakulását ösztönző, illetve működési támogatása) igényelhetek az önkormányzatok támogatást. Arra vonatkozóan, hogy az igénybe vett támogatások milyen arányban biztosítottak fedezetet a feladatellátás kiadásaira, a minisztériumok – információ hiányában – előzetes számításokat nem végeztek.

A központosított támogatásokkal kapcsolatos döntéshozatal, a támogatási szerződések megkötése, az elszámoltatás gyakorlata nem volt egységes. Egyes jogcímekekkel kapcsolatban a minisztériumok külön szakmai és pénzügyi elszámolást kértek (gyermek- és ifjúsági feladatok, pince-partfal veszély elhárítási munkáinak támogatása), de jellemzően csak a költségvetési beszámolóban kellett a cél szerinti felhasználásról számot adni.

A regionális fejlesztési tanácsok hatáskörébe tartozó települési hulladék közszolgáltatás fejlesztése, valamint a települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolatfelújítási támogatása – az utólagos finanszírozás bevezetése és részben a tárgyévet követő kiutalás miatt – nem illeszkedik a központosított előirányzatok rendszerébe. A támogatás részleges tárgyevi kiutalása esetén a ténylegesen kiutalt, felhasznált támogatás jelenik meg, ez azonban nem azonos az odaítélt, a fejlesztés egészéhez szükséges támogatással. A tárgyévet követő évek költségvetési beszámolóiban nem különíthető el egymástól az előző évi keretmaradványból és a tárgyévi keretből biztosított támogatás – a

települési szilárd burkolatú belterületi közutak esetében pedig a következő évi támogatási keret terhére vállalt kötelezettség sem –, ami az áttekinthetőséget rontja.

A lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatásának szabályozása nem limitálta a támogatható fajlagos költség szintet, és ezzel csökkentette az önkormányzatok ármegállapításért és a szigorú költséggazdálkodás megköveteléséért való felelősségét. A támogatás szabályozását tartalmazó rendelet előírta ugyan az önkormányzatok támogatással való elszámolási kötelezettségét, de nem határozta meg pontosan a támogatás-visszafizetés eseteit, kiszámítási módját, a szolgáltatók és a gesztor önkormányzatok elszámolási kötelezettségét. Nem fogadható el, hogy azért, mert a pályázat benyújtásának időpontjában az előző évről történő elszámoláshoz szükséges tényleges teljesítési adatok – a szolgáltatóknak az önkormányzatokénál későbbi beszámoló-készítési kötelezettsége miatt – még nem voltak ismertek, az elszámolás, illetve az elszámoltatás csak a várható adatokat vette figyelembe.

A közforgalmú közlekedés normatív támogatása esetében a szabályozás nem határozta meg, hogy több szolgáltató esetén az önkormányzatoknak hogyan – a szolgáltatók előző évi teljesítménye arányában vagy önkormányzati szinten a helyi döntésnek megfelelő arányok szerint – kell a központi

támogatást és a kapcsolódó saját forrást továbbutalni. E szabályok hiányában a több közlekedési szolgáltató igénybe vevő önkormányzatok nem érvényesítették minden szolgáltató felé a támogatás normativitását, saját tulajdonú társaságukat – a többiek rovására – kiemelten támogatták. A helyi saját forrásból származó támogatás átadásának ütemezésére, illetve határidejére ugyancsak nem volt előírás, ami annak év végi átutalását eredményezte.

Nem mindenki önhikis?

Az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok támogatási igényei összegének csökkentése, elutasítása megalapozottan történt.

A tartósan fizetésektelen helyzetbe került helyi önkormányzatok támogatása keretében egy önkormányzat az adósságrendezési eljárás időtartama alatt működési célra, egy másik önkormányzat a pénzügyi gondok díjához igényelt támogatást. A támogatásokról hozott döntések szabályszerűek és alátámasztottak voltak. 2005-ben az adósságrendezés alatt működési célra, valamint a pénzügyi gondok díjára az igényelt, a megítélt, az utalványozott és a folyósított támogatás összege megegyezett.

A BM utasításban a döntés-előkészítés feladataihoz az előző évhez mérten több szempontot rögzítettek, de a döntés-előkészítés során a figyelembe veendő szempontok érvényesítésére, számbavételére vonatkozóan sem a BM

utasítás, sem egyéb belső szabályozás nem tartalmazott előírást. A támogatási javaslatot megalapozó számbavételre vonatkozó előírás hiányában nem volt megítélhető az egyes szempontok támogatási összegre gyakorolt hatása. A döntés-előkészítés során a BM-ben a támogatási kérelemben közölt költségvetési előirányzatok alapján alakították ki véleményüket az önkormányzatok pénzügyi helyzetéről. Az önkormányzatok terv- és teljesítési adatai jelentős eltéréseket mutattak, ezért az egyéb támogatás igénylésére benyújtott támogatási kérelmek költségvetési előirányzatokon alapuló döntés-előkészítése – a 2005. évi költségvetési beszámoló által visszaigazoltan – nem nyújtott megalapozott véleményt az önkormányzatok pénzügyi helyzetéről, ezért olyan önkormányzatok is támogatáshoz jutottak, amelyeknek tényleges helyzete ezt nem indokolta. A belügyminiszter döntése a működésektelen helyi önkormányzatok egyéb támogatásának odaítéléséről – a BM utasítás támogatási kérelem teljeségére vonatkozó előírás alapján – nem volt szabályszerű, valamint nem volt alátámasztott 14 esetben, amikor támogatási kérelem, illetve a szükséges adatlapok hiányában döntött az egyéb támogatás folyósításáról. A belügyminiszter a törvényi szabályozásban, illetve a BM utasításban kijelölt szempontokon túl döntött az egyéb támogatásról 14 önkormányzatnál az esőzésekkel összefüggő kiadásokra, két önkormányzatnál felhalmozási cél-

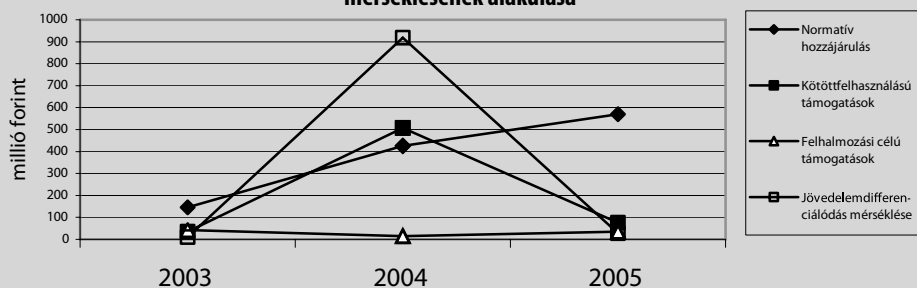
lal összefüggő kiadásokra vonatkozóan, valamint hét önkormányzatnál az állami hozzájárulások és támogatások jogtalan igénybevételének visszafizetésével kapcsolatban.

A normatív, kötött felhasználású támogatási előirányzatok a helyi önkormányzatok közoktatási, egyes szociális, a hivatásos tűzoltóság fenntartási, a települési folyékony hulladékkezelési és ártalmatlanítási, valamint a belső ellenőrzési társulások feladataihoz biztosítottak – csak az adott célra felhasználható – forrásokat.

Az ellenőrzött 68 önkormányzat és 7 kistérségi társulás a 2005. évben egyenlegében 39,3 millió forint tárgyévi, valamint 7,3 millió forint előző évről áthozott normatív, kötött felhasználású támogatást vett jogtalanul igénybe, ami a tételre ellenőrzött támogatás 0,4 százalékát teszi ki. Ennek alapján a költségvetési törvényben szereplő normatív, kötött felhasználású előirányzatok felhasználása és elszámolása szabályszerű, az erről készített beszámoló megbízható és valós képet adnak. Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy az összesített 0,4 százalékos eltérésen belül a középiskolai pedagógusok kétszintű érettségizetésre való felkészítésének és a szociális továbbképzés, szakvizsga támogatásának ellenőrzése során – a rendelkezésre álló támogatási keret kihasználásának hiánya és a támogatás alapjául szolgáló létszám hibás kimutatása miatt – feltárt eltérés aránya 2,3 százalék, illetve 2,1 százalék.

Ugyancsak lényegesen meghaladja az átlagos eltérés mértékét a 2004-ről áthozott normatív, kötött felhasználású támogatási jogcímeik mindegyike (három kivétellel), mivel – a 2004. évi költségvetési törvény tiltása ellenére a 2005. évre áthozott közoktatási támogatások, illetve a kötelezettségvállalás nélkül áthozott támogatások miatt – az eltérés aránya például a szakmai fejlesztési feladatok

A jogtalanul igénybevett hozzájárulások, támogatások és a jövedelem-differenciálódás mérséklésének alakulása

esetében 53,8 százalék, a pedagógiai szakmai szolgáltatásoknál 46,2 százalék, illetve a diáksporttal kapcsolatos feladatok támogatásánál 11,6 százalék, a középiskolai pedagógusok felkészülésének támogatása esetében pedig 10,8 százalék.

Az éves költségvetési törvények több támogatási jogcímnél nem tették lehetővé a fel nem használt, de feladattal terhelt tárgyévi támogatás következő évre való átvitelét pénzügyi kötelezettségvállalás esetén sem. A 2004. évi költségvetési törvény a szakmai fejlesztési feladatok, a pedagógiai szakmai szolgáltatások, a minőségfejlesztési feladatok, a pedagógiai szakszolgálat, a diáksporttal kapcsolatos feladatok jogcímeinél, a 2005. évi szabályozás már csak a pedagógiai szakszolgálatok esetében tiltotta meg a támogatás átvitelét a következő évre. A törvényi előírások figyelmen kívül hagyása jogtalan támogatás elszámolásokat eredményezett. Az előző évi vizsgálatunk hasonló tartalmú megállapításai ellenére a PM nem hívta fel az Igazgatóságok figyelmét a törvénysértő gyakorlat megszüntetésére, az Igazgatóságok pedig nem javították azokat a beszámolókat, amelyekben a költségvetési törvény tiltása ellenére hozták át az előző évről, vagy vittek át a következő évre támogatást.

Bizonytalanság a lakhatási támogatásoknál

A normatív lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltétele és mértéke 2005. január 1-jével módosult. Bizonytalanságot okozott a megváltozott előírások értelmezése egyrészt azért, mert a támogatás mértékét módosító törvény záró rendelkezése nem tartalmazott arra vonatkozóan előírást, hogy a 2004. évben már jogerősen megállapított lakásfenntartási támogatások mértékét 2005. január 1-jével módosítaniuk kell-e az önkor-

mányzatoknak, másrészt az ellátások folyósítását szabályozó kormányrendeletben sem volt egyértelmű, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegének változásakor a lakásfenntartási támogatás összegét az új összegnek megfelelően kell-e folyósítani. E jogbizonytalanság folytán az önkormányzatok gyakorlata eltérő volt a 2005. január 1-jével járó összeg megállapítását illetően. A támogatással érintett önkormányzatok 17,2 százaléka nem emelte január 1-jétől a támogatottak ellátását az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség jogszabályban előírt új összegének megfelelően. Ugyanakkor 8,6 százaléka – nem csak a 2005. évben benyújtott kérelmeknél, hanem – már a 2004. évben megállapított lakásfenntartási támogatás 2005. évben folyósított összegének kiszámítása során is a 2005. január 1-jével hatályos mértéket alkalmazta, s ez eredményezte az e jogcímen elvonásra javasolt 1,4 millió forint 76,5 százalékat.

Az ápolási díj esetében az érintett önkormányzatok 8,3 százaléknál nem lehetett megállapítani, hogy az igazolás a tartós betegségre vagy a súlyos fogyatékosagra vonatkozik, és azt a háziorvos milyen szakvélemény alapján igazolta.

Az önkormányzatok a rendszeres szociális segélyben részesülők szociális törvényben előírt foglalkoztatási kötelezettségét leggyakrabban közcélú munka keretében teljesítették. Az előző évhez hasonlóan ebben az évben sem volt elegendő az e célra képzett központi támogatási tartalék az önkormányzati igények kielégítésére. A közcélú munkában résztvevők jellemzően köztisztasági, közterület- és parkfenntartási, intézményi karbantartási, kiegészítő feladatokat láttak el.

A támogatás 94,6 százalékát munkabérré, járulékokra, 3,6 százalékát szervezési, 1,8 százalékát dologi kiadá-

sokra fordították. Az önkormányzatok 83 százaléka készítette el megalapozottan az igényléseket, a többi esetben pontatlanul állapították meg a kifejezési kötelezettséggel terhelt munkanapok számát, valamint nem vették figyelembe a szociális törvény 2005. szeptember 1-jétől hatályos módosítását, amely az egybefüggően végzett közcélú munka időtartamát legfeljebb 12 hónapban határozta meg. A fentiek miatt állapítottunk meg eltérést az önkormányzatok 10 százalékát érintően, ami az elvonásra javasolt 6,3 millió forint 89 százalékát tette ki.

Szociális támogatások

A központi költségvetés a szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti intézményekben dolgozók szakismereteinek bővítése, szinten tartása érdekében továbbképzésükhöz támogatást nyújtott. A támogatás igénylésének feltételei a 2005. évben az előző évhez képest változatlanok voltak, mégis az érintett önkormányzatok közel fele az igénylés alapjául szolgáló, adott időpontra vonatkozó létszámot év közben és év végén módosította, és azzal kapcsolatban az ellenőrzés további eltéréseket is megállapított, mivel az elszámolás alapját képező 2004. szeptember 1-jei statisztikai létszámot az önkormányzatok 29,8 százaléka tévesen állapította meg. Ennek következtében a pótlólagosan járó támogatás 1,7 millió forint.

A helyi önkormányzati hivatásos tűzoltóságok támogatásának szabályozása nem hívta fel kellően a tűzoltóságok figyelmét az alapfeladattal kapcsolatos és a kiegészítő vagy vállalkozási tevékenységként végzett térítéses munkákhoz kapcsolódó kilométerek elkülönítésére, ami jogtalan támogatás-igényléseket és elszámolásokat okozott. A kötelező feladatellátáshoz szükséges – a támogatás alapját képező – fűtéssel és világítással ellátott

alapterület meghatározásának módszerére sem volt részletes előírás.

Beruházási támogatások nagyjából rendben

A felhalmozási célú támogatásokat a helyi önkormányzatok szabályszerűen igényelték és azokról a lényegességgel figyelembevételével, megbízhatóan számoltak el. A címzett és céltámogatások, valamint a helyi önkormányzatok fejlesztési és vis maior feladatainak támogatása címek felett 2005. január 1-jétől a regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős tárca nélküli miniszter gyakorolta a tervezéssel, előirányzat-módosítással, felhasználással, beszámolással és információszolgáltatással kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket.

Az OTH-ban a címzett és céltámogatások, valamint a fejlesztési és vis maior támogatások előirányzati és teljesítési adatainak év végi értéke megegyezett és összhangban volt a Kincstár által kimutatott adatokkal. Az OTH a helyi önkormányzatok felhalmozási célú támogatásairól készített fejezeti szintű pénzügyi kimutatásokat minden szempontból a vonatkozó beszámoló készítési elveknek megfelelően állította össze, és azok megbízható, valós képet adnak a felhalmozási célú támogatások 2005. évi előirányzatairól és felhasználásáról.

A helyi önkormányzatoknál vizsgált TERKI és CÉDE támogatások vonatkozásában a megyei területfejlesztési tanácsok pályázati kiírásai – egy kivételtől eltekintve – összhangban voltak a jogszabályi előírásokkal. Az Igazgatóságok által előírt hiánypótlások, pontosítások elvégzését követően a címzett és céltámogatási igénybejelentések, TERKI és CÉDE támogatás elnyerésére vonatkozó pályázatok 98 százaléka megfelelt a jogszabályokban és a pályázati felhívásokban előírt tartalmi és formai követelménynek.

AZ ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK JELENTÉSE

A beruházások pénzügyi előkészítése az esetek 81,8 százalékában megfelelő volt. A pénzügyi előkészítés hiányosságai az önkormányzati saját forrás időbeli ütemezésének tervezésével, az egyéb források pontatlan számbavételével, a kivitelezés és a támogatás pénzügyi üzemzésének eltéréseivel, valamint – egy beruházás esetében – a nem támogatott műszaki tartalom után is tervezett támogatással hozhatók összefüggésbe. A forrásösszetétel módosítása a forráskoordináció nem kellően hatékony működése, és a beruházási költségek változása miatt vált szükségessé.

A felhalmozási célú támogatások igénybevétele érdekében benyújtott számlák 97,4 százalékos mértékben megfeleltek az előírásoknak, a műszaki ellenőrök teljesítésigazolásai 94,4 százalékban szabályszerűek voltak. A műszaki és a pénzügyi teljesítés összhangját a felhasznált támogatások 86,6 százalékánál biztosították.

A felhalmozási célú támogatások felhasználása a beruházások 98,4 százalékánál a támogatások elnyerésére vonatkozó igénybejelentésekben, pályázatokban meghatározott célokra, feladatokra és műszaki tartalomra, a jogszabályoknak megfelelően történt. Az ellenőrzés három támogatás igénybevitelénél és felhasználásánál állapított meg szabálytalanságot, mellyel összefüggésben jogtalan támogatás igénybevitel és felhasználás miatt egy címzett támogatás és két céltámogatás esetében javasoltunk az érintett önkormányzatoknak támogatás visszafizetést. A jogtalanul igénybe vett és felhasznált felhalmozási célú támogatás összege 35,4 millió forint, az ellenőrzött előirányzat 0,14 százaléka. A helyszíni ellenőrzést követően az önkormányzatok a számvevői jelentésekben szereplő javaslatokra figyelemmel 24,0 millió forint jogtalanul igénybe vett felhalmozási célú

támogatást visszafizettek a központi költségvetésbe.

Nem teljesítette előirányzat lemondási kötelezettségét három önkormányzat, így jogtalan felhalmozási célú támogatási előirányzat lekötést három beruházásnál tapasztaltunk, egy címzett támogatás, egy céltámogatás és egy TERKI támogatás vonatkozásában. A jogtalanul lekötött felhalmozási célú támogatási előirányzat 76,2 millió forint, az ellenőrzött előirányzat 0,29 százaléka. A helyszíni ellenőrzést követően az önkormányzatok a számvevői jelentésekben szereplő javaslatokra figyelemmel 0,3 millió forint jogtalanul lekötött felhalmozási célú támogatási előirányzatról (TERKI támogatás) lemondtak.

Az önkormányzatoknál az ellenőrzött 193 felhalmozási célú támogatás 183 beruházás megvalósításában játszott meghatározó szerepet. A beruházások megvalósítása – egy kivételtől

eltekintve – célszerű volt, mert valós lakossági igényeket elégített ki és javította az ellátás színvonalát.

A helyi önkormányzatok által elszámolt hozzájárulásokból, támogatásokból 200 658 millió forintot ellenőriztünk tételesen, a megállapított hiba összege 657 millió forint, a hiba aránya 0,33 százalék. Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a központosított előirányzatok közül a lakosság közműfejlesztési támogatása elszámolásánál megállapított hibaarány 4,8 százalék, az érettségi és szakmai vizsgák lebonyolításának támogatásánál 2,7 százalék, a normatív, kötött felhasználású támogatások közül a középiskolai pedagógusok felkészülésének támogatása a kétszintű érettségizettség esetében 2,3 százalék, a szociális továbbképzés és szakvizsga támogatásánál 2,1 százalék volt.

Szerk.: N. E.
(Forrás: asz.hu)

2007 az újracsatlakozás éve

az elektromos és elektronikus termékeket gyártó, forgalmazó, importáló cégek számára

Önknél a vállalkozások választottak már?

2006. november 30. az utolsó időpont

a termékdíjfizetésre kötelezettek költségkímélő csatlakozására koordináló szervezethez

Önknél a vállalkozások hallottak erről?

Öt érv, ami mellettünk szól:

- 100 százalék termékdíjmentesség
- 100 százalék biztosítékmentesség
- hulladékok megfelelő arányú begyűjtése, hasznosítása, ártalmatlanítása
- egyszerű adminisztráció új, ügyfélbarát szoftverünkkel
- rugalmas és ügyfélközpontú kiszolgálás

ÖKOMAT

az önkormányzatok elektronikai hulladék-visszagyjújtó partnere

Ökomat Elektronikai Hulladék Hasznosítást Koordináló Kht.

1138 Budapest, Váci út 184.

Tel.: (1) 236-0506, Fax: (1) 329-8224 • www.okomat.hu • office@okomat.hu